

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Issued every day except Sundays and Legal Holidays.

The largest Slovenian Daily in the United States, 54,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1902, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 177. — ŠTEV. 177.

NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 30, 1919. — SREDA, 30. JULIJA 1919.

VOLUME XXVII. — LETNIK XXVII.

VIŠEK NEVARNOŠTI

ITALJANSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK HOČE ZVEZE S FRANCIO. — NESRAMNO LAŽE, KO PRAVI, DA SE JE PRIKLJUČILO ITALIJI DVA MILJONA ITALJANOV. — UGOTAVLJA DEJSTVO, DA ITALJANSKI NAROD SE NI IZTREBLJEN.

Pariz, Francija, 29. julija. — Italjanski ministrski predsednik Nitti je danes poslal tukajšnjemu listu "Matin" poziv na francoski narod.

Par odstavkov tega poziva se glasi sledeče: — Če bo prišlo med Francijo in Nemčijo do novega spora, bo sta vam, Francozom, Amerika in Anglija predalec, kajti obe se vedno nahajata na otokih. Toda mi Italjani smo še vedno na svojem mestu. (Tudi mi vemo, da so še vedno. In vemo tudi, da bi ostali zavezniški marsikaj z veseljem žrtvovali, da bi se iznebili te neselne sode. O. ur.)

Le pomislite, kaj bi se zgodilo leta 1914, če bi mi ostali nevarni in če bi se morali boriti z nami na jugu. (Za božjo voljo, kaj bi se zgodilo! Italija bi bila ravnotoka poražena kot sta bili Nemčija in Avstrija. Op. ur.)

— Jaz ponovno zatrjujem, da je zveza med Italijo in Francijo nadvse potrebna. Za vresničenje svojih želja se Italija zanaša na popolno pomoč Francije. (Kakšne želje ima Italija in v kakšni meri jo je voljna Francija podpirati, je jasno razvidno iz dogodkov, ki so se zvrstili na Reki. Op. ur.)

— Če so naše zahteve pravične, zakaj bi se nam Francija ne pridružila? (Ne, niso pravične, in zato se Francija ne pridružila Italiji. Op. ur.)

— Vsako drugo stališče, bi škodovalo ne samo našim, pač pa tudi vašim interesom. (Francija je zavzela stališče, da morajo biti narodi, katerim je usoda namenila osvobodjenje, res svobodni. Italija je pa ravno nasprotnega mnenja, in vsled tega je jasno, da se morajo njeni interesi križati z interesi francoskega naroda. Op. ur.)

Zatem, ko sta kupili zmago s svojo krvjo, morata Francija in Italija zadostiti miru potom dela in žrtve. (Kri, ki jo je prelila Italija, ni bila prelita v pošteni svrhe, pač pa v roparskem namenu. Op. ur.)

— Posledica vojne je bila, da je bilo pridanih našemu prebivalstvu 2 milijona prebivalcev. (To je gorostasna laž in zavijanje resnice. Res je, da je dobila Italija med svoje meje skoraj dva milijona prebivalcev. Res je pa tudi, da je to prebivalstvo v pretežni večini slovansko, in da bi človek Italijane, ki so pripadli po sedanji vojni Italiji, lahko na prste seštel. Op. ur.)

— Iz sedanje vojne je izšla Italija v najboljšem stanju in ima največ moč, ki so sposobni za delo. (Kaj ji pomaga, ker jih ne more preživeti? Op. ur.) Mi imamo sedaj nepremagljive meje. (Le počakajte malo, da bodo Kraševci začeli pokati. Op. ur.) Mi bomo najmočnejše telo kontinentalne Evrope.

— Nemčija ni mrtva. (Italija že ve, da ni, kajti še pred nedavnim časom je barantala žnjo. Op. ur.) Italija in Francija se ne smeta vdajati iluzijam zmage. (Italjanske iluzije so presneto žalostne. Op. ur.)

Italijani nočejo nove vojne, toda če pride, morajo biti pripravljeni. (Lahko se že boje ustanka podjarmljenega slovanskega naroda in moledajoča pri Franciji za pomoč, toda brez skrbi so lahko, da jim Francija ne bo pomagala. Op. ur.)

POGODBA S FRANCIO

Predsednik Wilson je izročil sedanjo pogodbo s Francijo. — Vročina zavlačuje predsednikovo povelje.

Washington, D. C., 29. julija. — Francosko ameriška pogodba, s katero obljublja Amerika pomoč v slučaju, da bi bila Francija napadena, je bila izročena danes senatu od predsednika Wilsona.

Tajnik Tumulty je objavil, da predsednik ne bo osebno izročil senatu poslanice. Poslal jo je vsled tega potom sla, ki je prinesel tudi poslanico, spremljačo pogodbo s Francijo.

Predsednik najbrže ne bo zapustil Washingtona pred 15. avgustom kot je prvotno nameraval, in sicer radi izvanredne vročine.

Se danes se bo najbrže posvetil s tajnikom Danielsom glede primernosti načrta, da čaka pacifično brodogradnjo njegovega prihoda, predno pripluje v pristanišče San Francisco.

Iz Bele hiše poročajo, da predsednik noče, da bi brodogradnjo kalo nanj.

Iz Washingtona je nameraval odpotovati v nedeljo, a radi vročine, ki vlada v celih deželi, sta mu podadmiral Grayson, njegov osebni zdravnik ter tajnik Tumulty nasvetovala, naj preloži svoje odpotovanje.

Tajnik Tumulty je rekel, da bo odšel predsednik na potovanje tudi če bi senat med tem časom odobril mirovno pogodbo. Predsednik hoče stopiti na vsak način pred deželo ter pojasniti stvari.

STAVKA V LIVERPOOLU — KONČANA.

Liverpool, Anglija, 29. julija. — Stavka pristavskih delavcev je bila končana, in delavci bodo

ITALIJA "KIKI"

Neki rimski list pravi, da bi se morala Italija pogajati v imenu krvoprelivanja.

Rim, Italija, 28. julija. — Vsi italjanski listi so danes polni komentarjev o kritičnem gospodarskem stanju Italije in polni ostrih kritik na naslov zavezništvo.

"Giornale del Popolo" v Rimu svetuje vladi, naj odredi odobritve mirovne pogodbe z Nemčijo pod pogojem, da so ji zavezniški pripravljeni pomagati v njenem težavnem položaju ter jo zadržati s potrebnimi surovinami in živili.

List "Caffaro" v Genovi izjavlja, da je Italija preveč zaupala zavezništvu.

— Pogajati bi se morali glede naše intervencije v imenu krvoprelivanja. — je izjavil list. — Italija mora zahtevati od zavezniškov pravico do življenja.

"Mattino" v Napolju opisuje nehalnost zavezništva kot brez primerno v zgodovini ter namigava, da je najbrže kak politični vzrok odgovoren za čudno postopanje z Italijo.

Demobilizacija v Švici.

Švicarski zvezni svet namerava v kratkem odpušiti iz vojaške službe vse one letnike, ki so bili poklicani pod orožje za varstvo severne meje Švice po podpisu mirovne pogodbe.



Predno se je spustil Hiram W. Sheridan iz svojega zrakoplova z rešilnim dežnikom, je dovolil poljejniku Readu, da mu je zvezal roki.

SENAT ČAKA NA KORAKE WILSONA

Senat pričakuje ugotovila z ozirom na mirovno pogodbo. — Predsednik in šantung vprašanje.

Washington, D. C., 28. julija. Oči vseh senatorjev so bile danes obrnjene na Belo hišo v pričakovanju, da bo storjen tam naslednji važni korak v boju glede mirovne pogodbe.

Naslednja poteza predsednika bo signal za obnovljeno delavnost senata in če bo obstajala ta poteza le v ugotovitvi, tikajočem se predsednikovega stališča glede pridržkov, pojasnilu glede šantunga ali v odgovoru na kritike senata, tikajoče se zadrževanja pogodbe s Francijo.

Med tem je prišel senat nadležati danes svojo debato in senator Walsh iz Montane je razpravljal o prostosti Irske, o šantungu ter o členu X.

Več kot ducat sekirov mirovne pogodbe so na ta način "rezervirali" v komiteju za zunanje zadeve člani, ki hočejo pozneje razpravljati v njih: ali pa nadihati amandemente. Vsa znamenja kažejo, da bo zavzela debata v komiteju isti značaj, katerega ima debata v senatu samem, — da bo namreč dosti dolgih govorov, a s to razliko, da bodo medklci v komiteju veliko bolj pogosti in manj formalni.

KOLIKO AMERIKANEC JE BILO VJETIH V FRANCIO?

Washington, D. C., 29. julija. — Vojni departament je sestavljal številke končujoče se z dnem 3. julija, ki nam kažejo, da je vjel sovranski v Franciji vsega skupaj 4480 naših vojakov, med katerimi je bilo 316 častnikov. 28. divizija je izgubila največ, namreč 18 častnikov in 714 mož. Osma divizija pa je izgubila le enega moža. Oa divizij, ki so bile prve na bojni fronti, ni izgubila prva divizija nobenega častnika ter le 152 mož, druga divizija pa pet častnikov in 129 mož.

NEMCI PRIZNAVAJO ARMENSKE MASAKRE

Berlin, Nemčija, 29. julija. — "Tageblatt" je objavil poročilo, v katerem pravi da je resnično glede armenskih masakrov. To poročilo obstaja iz izvlečkov iz neke knjige, temelječe na diplomatičnih dokumentih, katero je po naročilu zunanjega ministrstva spisal Johann Lepsius.

Pisatelj izjavlja, da je turški odbor zveze in napredka namenoma sklenil realizirati narodni ideal potom uničenja Armencev, katerih je bilo v Turčiji skoraj dva milijona. Opisuje nadalje aretacijo in masaker 600 armenskih voditeljev v aprilu leta 1915 in kako so bile tudi vse prejšnje takozvane armenske ustaje provocirane od mladoturkov samih.

Lepsius zavrača trditve, da je Nemčija odobravala te zločine ali da so nemški častniki pozivali Turke na take masakre. Pravi, da je bilo nemško poslanstvo v tej zadevi brez vsake moči.

Theodor Wolff, glavni urednik tega lista, omenja v zvezi s tem poročilom deportacijo Belgijcev, ki niso imeli dela. Pravi, da je v dveh mesecih umrlo 1000 Belgijcev izmed skupnega števila 56.000, ki so bili deportirani in s katerimi je nemška vlada postopala kot s sužnji.

IZVOLITE NA FRANCOSEKEM

Pariz, Francija, 28. julija. — Echo de Paris je dobil namane informacije, da se bodo vršile francoske parlamentarne volitve dne 26. oktobra. Preje je bil določen datum za 12. oktobra. Poročilo, da namerava predsednik Poincaré prositi za ponovno izvolitev, se odločno demantira.

VAŽNO POJASNILO GLEDE POTOVANJA.

Res je, da se zamore sedaj potovati v staro domovino, toda parniki so prenapolnjeni in zato čaka dalj časa v New Yorku tisoč ljudi na prostore. Najbolje je rojakom potrpeti na svojem prostoru, nego po nepotrebnem trošiti v New Yorku denar. Razmere se bodo vendar kmalu izboljšale, zato naj preje raje vsako piše za pojamila na: **TVRDKA FRANK SAKHER** 32 Cortlandt Street, New York, N. Y.

KDO JE KRIV SVETOVNE VOJNE?

Načrt katerega je odobrila nemška narodna skupščina je ta, da se najprej objavi tajne dokumente

Berlin, Nemčija, 29. julija. — Narodna skupščina v Weimarju je sprejela včeraj s pretežno večino socialistične predloge za povzpešanje predlogov, ki bo vstavila državni tribunal za preskavo o vzrokih vojne in za dočlenje krivde.

Dr. David, ministar za notranje zadeve, izjavlja, da mora imeti Nemčija tako sodišče, ki bo tvorilo protutež pred sodilaganema sodiščem zavezništva.

Soglasno s sedanjo načrtom, bodo najprej objavljene tajni dokumenti, nato oni, ki se tičejo preminja in končno oni, ki se tičejo izbruhov vojne.

— Resnica bo nekaterim zelo mučna. — je rekel dr. David, a bo pravi blagoslov za narod kot tak.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je za sedeno po italjanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake nogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft **TVRDKA FRANK SAKHER** 32 Cortlandt St., New York, N. Y.

PLEMENSKI BOJI V CHICAGO

200.000 ZAMORCEV IN BELIH SE JE BILO PO CESTAH MESTA. POLICIJA IN ČETE NISO ZAMOGLE VSTAVITI BOJEV. KAJ JE POVZROČILO IZGREDE?

Chicago, Ill., 29. julija. — Plemenski boji, ki so se pričeli v nedeljo zvečer v tem mestu, so se razširili tudi na severno stran tega mesta, kjer so beli podili in ogrožali veliko število zamorcev.

V tem mestnem delu živi le malo zamorcev.

Po noči, ki je bila polna izgrediv, znašajo sedaj skupne izgube dvajset mrtvih in na stotine ranjenih. Med mrtvimi je 12 belih in 8 zamorcev.

V mestu je 4.000 vojakov ter smatrajo vse odgovorne oblasti položaj za skrajno resen. Jutranja zora je napravila konec nasilju in terorju, tekem katerega so bili črni in beli na enak način krvoločni.

100 tisoč zamorcev in enako število belih se je borilo po cestah ali pa streljalo iz hiš. Policisti na konjih so galopirali po bulevarjih, patrolni vozovi so odvažali jetnike in ranjene ženske in otroci so kričali medtem, ko so se možki borili s pestmi, nožmi in revolverji.

Ko so nanovo izbruhnili neredi, ki so se pričeli v nedeljo zvečer, s kamenjanjem nekega zamorskega dečka, ki se je vozil na nekem plavu v kopalšču, dolocenem za bele, je naprosil čikaški župan governorja za čete.

Governor, ki se je nahajal v Lincoln, Nebr., se je vrnil ter dal generalnemu adjutantu povelje, naj mobilizira potrebno vojaštvo. Do polnoči so bili še 4 polki v orožarnah na južni strani, a do onega časa je policija že izčistila ceste ter pričela pobirati mrve in ranjene ter aretirati plenilec trgovin.

Kakorhitro so videli kri, so nešteti pustolovec, ki so že dolgo časa z gledali na vedno večje priseljevanje zamorcev v to mesto, pričeli s svojim delovanjem.

Prisiljeni zamoreci so spravili ob vrednost prejšnji elegantni mestni del na južni strani. Vrednoti hiš se je zmanjšala, kajti beli so se preselili v druge dele mesta ter so ostali na južni strani skoraj izključno zamoreci z izjemo par ljudi, ki se niso hoteli izseliti.

Obe stranki sta se oborožili izrečno v namenu, da padeta druga po drugi, razburjeni vsled lažljivih povesti o okrutnostih, ki so se baje zavirle v nedeljo ponoči. Kakorhitro se je stemnilo, po postali boji v vseh ulicah ostrejši.

V nekaterih slučajih so podili zamoreci v avtomobilih po cestah ter streljali na vsakega belega, ki so ga zagledali. V drugih slučajih pa so beli napadli hiše, v katerih stanujejo zamoreci, streljali skozi okna, dočim so odgovarjali črni istotako s strelji.

Godbe obeh plemen so korakale po cestah in kjerkoli so se stale, se je vnel boj, ki je ponehal šele tedaj, ko je bil tlak pokrit z mrtvimi in ranjenimi ter je začela posredovati policija.

Številni boji moča proti moči, izvojevani z nožmi in britvami, so veliko doprinesli k številu ranjenih in mrtvih. Možki in ženske so vlekli s pouličnih krog, dokler ni družba vstavila vsega prometa v prizadetem ozemlju.

Proti jutru, ko je policija raz-

Cena kronam vedno pada

Pošiljamo denar na Kranjsko, Štajersko, Hrvaško, v Slavonijo, Bosno in Hercegovino popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mo- goče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

Sedaj pošiljamo v staro domovino, naprimer:

100 kron \$ 4.55 1000 kron \$ 41.70
300 kron \$ 13.05 5000 kron \$200.00
500 kron \$ 21.75 10,000 kron \$400.00

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft. **TVRDKA FRANK SAKHER** 32 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Ko so Nemci zavrnili mir

Črnci, stranke in drhal

113 Smithfield Street, drugo nad stropie, Pittsburgh, Pa.

